Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru, judecător – Holevițcaia Liudmila

Dosarul nr. 3a-2344/25

2-24006156-02-3a-16072025

D E C I Z I E

dispozitiv

08 aprilie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componență:

Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei

Grefier Morozov Sabrina

a examinat în ședință publică, apelul declarat de Agenția de Mediu împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 21 februarie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL „Sigiliu-Lux" împotriva Agenției de Mediu cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și a deciziei adoptate în procedura prealabilă, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de Agenția de Mediu.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 21 februarie 2025 și se emite o nouă decizie, prin care:

Acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL „Sigiliu-Lux" împotriva Agenției de Mediu cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023 și a deciziei adoptate în procedura prealabilă nr. 05/131/2023 din 14 decembrie 2023, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru, judecător – Holevițcaia Liudmila
Dosarul nr. 3a-2344/25
2-24006156-02-3a-16072025

D E C I Z I E

8 aprilie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componență:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Agenția de Mediu împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 21 februarie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL „Sigiliu-Lux” împotriva Agenției de Mediu cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și a deciziei adoptate în procedura prealabilă, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

a c o n s t a t a t :

Pretențiile din acțiune

La 12 ianuarie 2024, SRL „Sigiliu-Lux”, s-a adresat cu acțiune în contencios administrativ împotriva Agenției de Mediu, prin care a solicitat:

- anularea deciziei Agenției de Mediu de suspendare a examinării cererii din 08 noiembrie 2023 înaintate de SRL „Sigiliu-Lux” către Agenția de Mediu cu privire la eliberarea avizului al expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de argilă pentru producerea cărămizii „Chirca” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi”, oficializate prin răspunsul Agenției de Mediu nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023;
- obligarea Agenției de Mediu de a elibera SRL „Sigiliu-Lux” avizul expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de argilă pentru producerea cărămizii „Chirca” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi” conform cererii înaintate de către SRL „Sigiliu-Lux” din 24 octombrie 2023.

În argumentarea acțiunii depuse, reclamanta a menționat că, în fapt, la 24 octombrie 2023 SRL „Sigiliu-Lux” s-a adresat către Agenția de Mediu cu cererea cu privire la eliberarea avizului al expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de argilă pentru producerea cărămizii „Chirca” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi” conform prevederilor Legii privind expertiza ecologică nr. 851 din 29 mai 1996. La cerere au fost anexate toate documentele prevăzute de legislația în vigoare pentru emiterea avizului al expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție prezentat.

Ulterior, la 08 noiembrie 2023 de la Agenția de Mediu în adresa SRL „Sigiliu-Lux” a fost expediată scrisoarea nr. 10/1136/2023 din 28 septembrie 2023, prin care a fost oficializată decizia Agenției de Mediu cu privire la suspendarea examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux” în temeiul art. 81 alin. (1) din Codul administrativ.

Conform conținutului actului menționat, motivele de fapt al suspendării examinării au servit faptele că de către Agenția de Mediu au fost obținute unele informații din scrisoarea nr. 369/20- 9675 de la Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, din care chipurile se observă că de către procuratura se investighează legalitatea obținerii de către SRL „Sigiliu-Lux” a dreptului de folosință și de exploatare a suprafeței miniere. S-a concluzionat că până la stabilirea legalității obținerii drepturilor de folosința în cadrul urmăririi penale, Agenția nu poate examina cererea din partea SRL „Sigiliu-Lux”.

Ca alt motiv a fost indicat că actul de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020 în privința zăcământului de argilă „Chirca”, eliberat de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, prezentat în setul de documente de la SRL „Sigiliu-Lux”, de asemenea este vizat în cauza penală nominalizată și

urmează a fi dovedită legalitatea eliberării acestuia. De asemenea, se investighează dobândirea drepturilor în privința bunului imobil unde este amplasată cariera, drepturile în privința căruia conform datelor din Registrul bunurilor imobile sunt oficial înregistrate după SRL „Sigiliu-Lux”.

Astfel, la 08 decembrie 2023 SRL „Sigiliu-Lux” a depus către Agenția de Mediu cererea prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei Agenției de Mediu de suspendare a examinării cererii înaintate a SRL „Sigiliu-Lux” și admiterea integrală a solicitărilor SRL „Sigiliu-Lux” privind emiterea avizului al expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție solicitat.

La 14 decembrie 2023 în adresa SRL „Sigiliu-Lux” a fost expediată scrisoarea Agenției de Mediu nr. 05/131/2023, prin care a fost comunicată respingerea de către Agenția de Mediu a cererii prealabile înaintate de către SRL „Sigiliu-Lux”.

Reclamanta consideră că acțiunile și deciziile primite de către Agenția de Mediu la solicitările înaintate de către SRL „Sigiliu-Lux” sunt neîntemeiate, efectuate cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare și cu ignorarea situațiilor reale existente, în legătură cu ce fapt urmează a fi anulate, cu satisfacerea integrală a cerințelor SRL „Sigiliu-Lux”.

Cu referire la prevederile art. 10-11, art. 14, 17 și 20 Cod administrativ, reclamanta a remarcat că conform conținutului actului oficial expediat de către Agenția de Mediu, motivele de fapt a suspendării examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux” au servit faptele că de către Agenția de Mediu au fost obținute unele informații din scrisoarea nr. 369/20-9675 de la Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, din care chipurile se observă că de către procuratură se investighează legalitatea obținerii de către SRL „Sigiliu-Lux” a dreptului de folosință și de exploatare a suprafeței miniere. S-a concluzionat că până la stabilirea legalității obținerii drepturilor de folosința în cadrul urmăririi penale, Agenția nu poate examina cererea din partea SRL „Sigiliu-Lux”.

Alt motiv a fost indicat că actul de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020 în privința zăcământului de argilă „Chirca”, eliberat de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, prezentat în setul de documente de la SRL „Sigiliu-Lux”, de asemenea este vizat în cauza penală nominalizată și urmează a fi dovedită legalitatea eliberării acestuia.

De asemenea, se investighează dobândirea drepturilor în privința bunului imobil unde este amplasată cariera, drepturile în privința căruia conform datelor din Registrul bunurilor imobile sunt oficial înregistrate după SRL „Sigiliu-Lux”.

Analizând motivele invocate de Agenția de Mediu întru suspendarea examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux”, reclamanta a invocat că respectivele motive nu corespund prevederilor legislației în vigoare, generale și speciale aplicabile cazului dat, precum și contravin situațiilor real existente, constituind de fapt refuz mascat în satisfacerea cerințelor legale ale SRL „Sgiliu-Lux”.

Astfel, din punct de vedere a prevederilor generale ale legislației în vigoare în domeniu vizat, în primul rând, necesită de menționat că art. 81 alin. (1) Cod administrativ stipulează că în cazul în care actul administrativ individual al autorității publice depinde de un act, o operațiune preliminară sau de un raport juridic care trebuie constatat de o altă autoritate publică ori formează obiectul unei alte proceduri administrative sau judiciare pendinte, autoritatea publica suspendă procedura administrativă până la emiterea actului administrativ respectiv, efectuarea operațiunii administrative respective sau până la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive.

În așa mod, a subliniat că actul care urmează a fi emis de Agenția de Mediu - avizul al expertizei ecologice de stat, nicidecum în mod legal nu depinde de un alt act administrativ care urmează a fi emis de alt organ administrativ. În cauza penală care a fost vizată nu trebuie să fie emis un oarecare act administrativ, care va genera posibilitatea emiterii actului Agenției de Mediu. De asemenea, eventuală decizia care urmează a fi adoptată în rezultatul urmăririi penale pe cauza penală, la fel nicidecum nu constituie operațiunea preliminară la emiterea actului administrativ de către Agenție. În cadrul cauzei penale nicidecum nu se constată și nu urmează a fi constatat oarecare raport juridic, care generează posibilitatea emiterii actului administrativ al Agenției. La fel, actul administrativ care urmează a fi emis de Agenția nu formează obiectul al examinării cauzei penale, iar în cadrul urmăririi penale în genere nu se examinează eliberarea avizului de către Agenție.

Astfel, reclamanta a indicat că urmărirea penală pe cauza penală nr. 2017970473 nicidecum nu constituie activitatea administrativă preliminară, care condiționează procedura eliberării avizului expertizei ecologice de stat.

În așa mod, motivul efectuării urmăririi penale pe cauza penală nr. 2017970473 de către organul de urmărire penală pe anumite fapte, legate cu licitația din anul 2017, nicidecum nu poate constitui motivul legal pentru suspendarea examinării actului administrativ concret care urmează a fi emis de către Agenția de Mediu - a avizului expertizei ecologice de stat în privința zăcământului de argilă „Chirca”.

De asemenea, din punct de vedere a legislației procesuale, invocă reclamanta că SRL „Sigiliu-Lux” sau conducerea acestei întreprinderi nicidecum nu a fost atrasă la răspunderea penală în cadrul efectuării urmăririi penale pe cauza penală nr. 2017970473, în acest sens nefiind existent nici un act sau document cu privire la punerea sub învinuire sau cel puțin sub bănuială a SRL „Sigiliu-Lux” sau conducerea acestei întreprinderi în cadrul urmăririi penale pe cauza penală nr. 2017970473.

Mai mult ca atât, în acest context este de indicat că în conformitate cu principiul prezumpției nevinovăției, protejate și garantate de prevederile art. 21 din Constituția RM, precum și art. 8 din Codul de procedură penală, orice persoana se consideră nevinovată până când vinovăția acesteia nu a fost constatată de decizia

judecătorească irevocabilă în cauza penală și respectiv drepturile acestei persoane în legătură cu acuzația nicidecum nu pot fi lezate până la constatarea vinovăției în baza deciziei judecătorești irevocabile pe cauza penală.

La fel, este de indicat că în cadrul urmăririi penale pe cauza penală nr. 2017970473 nicidecum nu au fost adoptate oarecare restricții, decizii ale organului de urmărire penală sau instanțelor de judecată în baza adresării organelor de drept, care suspendă acțiunea sau valabilitatea actelor administrative existente la SRL „Sigiliu-Lux" - a contractelor pentru folosirea sectoarelor de subsol sau actelor de confirmare a perimetrelor miniere. Careva documente în acest sens la Agenția de Mediu lipsesc. Nefiind limitată acțiunea sau valabilitatea actelor administrative existente, aceste au acțiunea și valabilitatea deplină, fiind obligatorii și executorii pentru toate persoanele, nefiind posibil de invocat vizarea acestora în cadrul oricărei urmăriri penale pentru limitarea drepturilor anumitor persoane, inclusiv pentru oarecare suspendare a examinării cererilor legale înaintate de aceste persoane la organe de stat în procedurile administrative.

De asemenea, în privința procedurii de examinare a cererii cu privire la eliberarea avizului expertizei ecologice de stat, precum și în privința posibilității suspendării examinării acestei cereri, reclamanta a remarcat că acest aviz al expertizei ecologice în calitate de act permisiv conform prevederilor legislației în vigoare cade sub incidența prevederilor speciale ale legii existente în acest domeniu.

Astfel, conform prevederilor art. 21 alin. (3) din Legea privind expertiza ecologică nr. 851 din 29 mai 1996, modul de solicitare, acordare, suspendare și retragere a avizului expertizei ecologice de stat pentru agenții economici se stabilește de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, în partea în care nu este reglementat de prezenta lege.

Subliniază că conform prevederilor art. 41 din Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160 din 22 iulie 2011, legea prevede condiții exhaustive și lista exhaustivă a documentelor, care pot fi solicitate de la solicitant pentru eliberarea actului permisiv. Solicitarea altor documente, decât cele stipulate expres de lege, sau înaintarea altor condiții către solicitant, decât cele stipulate expres de lege, nu se admite. Dacă solicitantul a prezentat toate documentele prevăzute expres de lege, organul administrativ este obligat de a satisface cererea persoanei și de a elibera către aceasta persoana actul permisiv solicitat de acesta, nefiind în drept de a refuza eliberarea actului pe oarecare alte motive.

În așa mod, cum se confirmă prin conținutului cererii înaintate de către SRL „Sigiliu-Lux" și din lista documentelor anexate la această cerere, de către SRL „Sigiliu-Lux" au fost prezentate toate documentele stipulate de lege pentru eliberarea avizului expertizei ecologice. Cum se confirmă din textul răspunsului

prezentat de Agenția de Mediu și din motivele expuse ale suspendării examinării, în cadrul examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux” de către Agenția de Mediu nu au fost stabilite lipsa a unor documente prevăzute de lege sau neconcordanța acestor documente. Aceste documente sunt valabile și nu sunt anulate. Nefiind stabilită lipsa documentelor expres stipulate de lege, Agenția de Mediu conform prevederilor legii nu este în drept de a înainta oarecare alte condiții față de SRL „Sigiliu-Lux” pentru eliberarea avizului.

De asemenea, Agenția de Mediu nu este în drept de a aștepta sau de a solicita prezentarea oricăror alte documente de alte persoane.

Conform prevederilor legii pentru eliberarea actului permisiv, la prezentarea tuturor documentelor stipulate expres de lege, Agenția de Mediu este obligată de a elibera actul permisiv fără înaintarea oricăror condiții, ceea ce nu a fost îndeplinit de Agenție în cazul dat.

În acest context a specificat că chiar conform prevederilor art. 21 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 851, respingerea documentației de proiect poate fi dispusă de Agenția de mediu numai în cazul strict determinat și anume în cazul în care aceasta nu este elaborată în conformitate cu dispozițiile legale și cerințele de mediu, respectiv cum reiese din textul răspunsului prezentat, în cadrul examinării de către Agenția de Mediu nu au fost stabilite fapte că documentația prezentată a fost elaborată cu nerespectarea dispozițiilor legale sau nu au fost îndeplinite cerințele de mediu.

Totodată, conform prevederilor legii din oarecare alte motive nu poate fi refuzată eliberarea avizului expertizei ecologice.

Astfel, nefiind stabilită lipsa oricăror documente sau necorespunderea lor directă la cerințele legii existente la momentul prezentării, Agenția de Mediu a fost obligată de a elibera actul permisiv solicitat de către SRL „Sigiliu-Lux”, în cazul dat - avizul expertizei ecologice de stat, nefiind în drept de a înainta oarecare condiții neprevăzute expres de lege pentru eliberarea avizului, ceea ce nu a fost îndeplinit în cazul dat.

De asemenea, în privința posibilității suspendării examinării cererii de eliberare a avizului expertizei ecologice de stat, este de menționat că conform prevederilor actului legislativ special în domeniu eliberării actelor permisive și anume art. 61 din Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160 din 22 iulie 2011, este stipulat expres că după recepționarea cererii, dacă se constată că aceasta este incompletă, autoritatea emitentă are dreptul de a suspenda curgerea termenului stabilit de lege pentru eliberarea/prelungirea/reperfectarea actului permisiv solicitat, fiind obligată să notifice imediat solicitantul despre suspendare, să informeze despre cerințele prevăzute de lege care nu sânt îndeplinite și să indice expres ce trebuie să prezinte și/sau să efectueze solicitantul pentru ca cererea să poată fi procesată. În cazul în care autoritatea emitentă va

indica asupra necesității de prezentare a actelor/informației sau de efectuare a acțiunilor care nu sunt stabilite expres în lege, decizia de suspendare a termenului este nulă. Faptul nulității (totale sau parțiale) urmează a fi invocat de către solicitant prin notificarea autorității în formă scrisă.

Cum se confirmă prin textul oficial al răspunsului prezentat de Agenția de Mediu, în cadrul examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux" de către Agenția de Mediu nu a fost stabilit sau constatat că cererea înaintată de SRL „Sigiliu-Lux" este incompletă, sau nu a fost stabilită lipsa sau neanexarea la cerere a documentelor prevăzute de lege.

În aceste condiții, conform prevederilor legale speciale în domeniu, Agenția de Mediu nu a fost în drept de a suspenda legal examinarea cererii SRL „Sigiliu-Lux".

De asemenea, din alt punct de vedere, faptul că oarecare documente prezentate ar fi atinse în oarecare mod în cadrul unei cauze penale, nu este stipulat expres în lege ca motiv sau condiția eliberării actului permisiv. Astfel, nefiind existentă această condiție pentru eliberarea actului permisiv, Agenția de Mediu nu este în drept de a înainta aceste condiții față de examinarea cererii agentului economic concret, în cazul dat - cererii SRL „Sigiliu-Lux" cu privire la eliberarea avizului expertizei ecologice de stat.

În așa mod, analizând în ansamblu prevederile exprese speciale ale legii în domeniu, situația real existentă și acțiunile concrete efectuate ale Agenției de Mediu, reclamanta consideră evident că decizia de suspendare a cererii primită de Agenția de Mediu în cazul dat contravine în mod direct prevederilor imperative exprese ale legii, este absolut ilegală și urmează a fi anulată.

De asemenea, în contextul legalității și existenței reale ale motivelor indicate de Agenția de Mediu, este de specificat că aceste motive și în esența nu corespund cerințelor legale și situațiilor real existente.

Astfel, a remarcat că documentele ce confirmă existența drepturilor de folosința și de exploatare a zăcământului concret respectiv, constituie contractul cu privire la dreptul de folosința asupra zăcământului respectiv, încheiat cu Ministerul și actul de confirmare a perimetrului minier, eliberat de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale.

În contextul celor specificate, reclamanta a subliniat că nu corespunde realității și nu este întemeiat în mod legal și motivul indicat de Agenție, că legalitatea încheierii contractului pentru folosirea sectorului de subsol al zăcământului de argilă „Chirca" nr. 3 din 20 martie 2019 și a eliberării actului de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020 depinde și urmează a fi stabilită în rezultatul urmăririi penale.

În acest caz contractul pentru folosirea sectorului de subsol al zăcământului de argilă „Chirca" nr. 3 din 20 martie 2019 a fost încheiat și emis în calitate de act administrativ de către organele administrative în mod involuntar - întru executarea

hotărârii judecătorești definitive și irevocabile, adoptate în acest sens, prevederile căreia sunt obligatorii pentru respectarea și executarea de către toate persoanele din Moldova. Legalitatea eliberării acestui act administrativ nu poate fi pusă la îndoială, fiind confirmată de hotărâri judecătorești irevocabile obligatorii pentru toate persoanele.

De asemenea și legalitatea eliberării actului de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020 a fost verificată în cadrul instanței de judecată, în rezultat fiind adoptată decizia judecătorească definitivă și irevocabilă, prin care s-a confirmat legalitatea eliberării actului respectiv și mai mul ca atât, de instanța de judecată fiind în mod expres constatată existența și dispunerea legală de către SRL „Sigiliu-Lux" a actului de confirmare a perimetrului minier în privința zăcământului de argilă „Chirca".

Astfel, în contextul celor relatate reclamanta a indicat că contractul pentru folosirea sectorului de subsol al zăcământului de argilă „Chirca" nr. 3 din 20 martie 2019 a fost încheiat în rezultatul executării hotărârii judecătorești irevocabile, adoptate de Judecătoria Chișinău sediul Centru din 21 februarie 2019 pe dosarul nr. 3-396/18, în rezultatul examinării în procedura de contencios administrativ a acțiunii SRL „Sigiliu-Lux" înaintate față de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

De asemenea, existența și dispunerea legală de către SRL „Sigiliu-Lux" a actului de confirmare a perimetrului minier în privința zăcământului de argilă „Chirca" a fost confirmată prin hotărârea judecătorească irevocabilă, adoptată de Judecătoria Chișinău sediul Centru din 28 septembrie 2020 pe dosarul nr. 3-1314/20, în rezultatul examinării în procedura de contencios administrativ a acțiunii SRL „Sigiliu-Lux" împotriva Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale.

În așa mod, fiind existente decizii judecătorești definitive și irevocabile cu privire la eliberarea actelor administrative concrete indicate, obligatorii pentru executarea de către toate persoanele, nicidecum nu poate fi pusă sub îndoială sau atinsă în oarecare mod legalitatea eliberării acestor acte administrative specificate, legalitatea acestora fiind indiscutabilă, confirmată în mod expres prin hotărâri judecătorești, fiind astfel prezumată în mod legal conform prevederilor legislației în vigoare, nefiind nici existentă oarecare necesitate de confirmare a acestora în oarecare alt mod.

De asemenea, referitor la existența înregistrării drepturilor în privința bunului imobil cu numărul cadastral 1018106.063 (unde este amplasata cariera „Chirca"), menționat în scrisoarea Agenției de Mediu, reclamanta a indicat că acestea sunt oficial înregistrate după SRL „Sigiliu-Lux" conform datelor conținute în registrul public și anume în Registrul Bunurilor Imobile (Cadastru).

Înregistrarea respectivă nicidecum nu este suspendată sau anulată în oarecare mod. Conform prevederilor legislației în vigoare, această înregistrare în registrul

public în mod obligatoriu se prezumă ca legală până la anularea acesteia și nu poate fi pusă sub îndoială nici de organele de stat, nici de oarecare alte persoane.

Ce se referă la verificarea legalității dobândirii acestor bunuri, este de indicat că dobândirea bunurilor de către SRL „Sigiliu-Lux" în rezultatul licitației din 09 iulie 2017, efectuate în cadrul procedurii de insolvabilitate SA „Anchir", documentele căruia sunt puse ca temei de înregistrare respectivă în Registrul Bunurilor Imobile, și care suplimentar au fost prezentate concret Agenției de Mediu de către reclamant, este de subliniat că rezultatele respective ale licitației din 09 iulie 2017 în cadrul procesului de insolvabilitate de asemenea au fost verificate conform prevederilor legii de către instanțele de judecată în baza procedurilor existente în cadrul procesului de insolvabilitate, fiind adoptate decizii judecătorești irevocabile în acest sens.

Astfel, a fost adoptată încheierea din 28 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 28 februarie 2018 a Curții Supreme de Justiție, prin care au fost respinse contestațiile în privința licitației petrecute din 09 iulie 2017, astfel, confirmând legalitatea petrecerii licitației. De asemenea, la 01 decembrie 2020 a fost adoptată încheierea Judecătoriei Căușeni sediul central, prin care au fost respinse ultimele contestații în privința rezultatelor licitației din 09 iulie 2020, astfel confirmând legalitatea rezultatelor licitației respective.

Ulterior, această încheiere a fost confirmată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2021. Careva alte proceduri legale cu privire la posibilitatea contestării rezultatelor licitației din 09 iulie 2017 în cadrul procesului de insolvabilitate nu există și nu sunt prevăzute de prevederile Legii insolvabilității.

Astfel, reclamanta constată că în mod legal există hotărâri judecătorești definitive și irevocabile cu privire la respingerea tuturor contestațiilor înaintate împotriva licitației din 09 iulie 2017, conform prevederilor legislației în vigoare. Astfel, legalitatea petrecerii și a rezultatelor licitației din 09 iulie 2017 este confirmată prin hotărâri judecătorești irevocabile și nu poate fi pusă în mod legal sub îndoială de către Agenția de Mediu sau de oarecare alt organ administrativ. Hotărârile instanțelor de judecată irevocabile menționate supra sunt publicate oficial pe site-urile instanțelor judecătorești respective, astfel textul acestora fiind public și accesibil pentru verificare.

În așa mod, conform celor expuse este de denotat că decizia cu privire la suspendarea examinării cererii SRL „Sigiliu-Lux" referitoare la emiterea avizului al expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „*Exploatarea suplimentară a zăcământului de argilă pentru producerea cărămizii „Chirca" și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi*", a fost primită de către Agenția de Mediu în contradicție cu prevederile legislației în vigoare și situațiilor real existente, fără examinarea și aprecierea în mod legal a tuturor documentelor, probelor și circumstanțelor real existente, constituind de fapt refuz mascat în satisfacerea

cerințelor legale ale SRL „Sigiliu-Lux”, în legătură cu ce fapt decizia respectivă urmează a fi anulată, cu adoptarea deciziei cu privire la satisfacerea cerințelor înaintate de SRL „Sigiliu-Lux” cu emiterea avizului al expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „*Exploatarea suplimentară a zăcământului de argilă pentru producerea cărămizii „Chirca” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi*”.

Soluția instanței de fond

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 21 februarie 2025, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Sigiliu-Lux” și respectiv anulat actul administrativ individual defavorabil nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023 și decizia adoptată în procedura prealabilă nr. 05/131/2023 din 14 decembrie 2023, cu obligarea Agenției de Mediu să elibereze SRL „Sigiliu-Lux” avizul expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „*Exploatarea suplimentară a zăcământului de argilă pentru producere cărămizii „Chirca” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi*”, conform cererii SRL „Sigiliu-Lux” din 24 octombrie 2023.

Solicitarea apelantului

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 19 martie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ*) Agenția de Mediu a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 21 februarie 2025, iar la 16 iulie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ*) a fost înregistrată motivarea cererii de apel, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată de SRL „Sigiliu-Lux” să fie respinsă.

În motivarea cererii de apel s-a invocat că hotărârea contestată este ilegală și neîntemeiată, fiind pronunțată cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural, precum și cu o apreciere unilaterală, și nerezonabilă a probelor administrate.

Astfel, cu referire la fondul pretențiilor SRL „Sigiliu-Lux”, apelanta a susținut că refuzul cu privire la activitatea preconizată, exprimat prin avizul expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „Exploatarea suplimentară a zăcământului de argilă pentru producerea cărămizii „Chirca” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi”, a fost legal și întemeiat.

De altfel, la 24 octombrie 2023, factorii de decizie ai SRL „Sigiliu-Lux” au depus la Agenția de Mediu cererea nr. C275597/2023 cu privire la emiterea Avizului expertizei ecologice de stat pentru proiectul menționat. La 08 noiembrie 2023, Agenția de Mediu a dispus suspendarea termenului de eliberare a avizului, în temeiul art. 81 alin. (1) Cod administrativ, respectiv împotriva acestei măsuri,

administratorul SRL „Sigiliu-Lux” a depus, la 08 decembrie 2023, cererea prealabilă nr. 4385/1-33819.

În context, Agenția de Mediu a susținut că suspendarea procedurii a fost legală, întrucât, potrivit scrisorii Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale nr. 369/20-9675 din 26 septembrie 2023, mai multe dosare penale fuseseră conexate într-o procedură comună cu nr. 2017970473, în cadrul căreia se investigau, inclusiv acțiunile pretins ilegale ale factorilor de decizie ai SRL „Sigiliu-Lux” și legalitatea dobândirii dreptului de folosință și exploatare a suprafeței miniere.

În același context, Agenția de Mediu a invocat pct. 7.2 din Anexa nr. 1 la Instrucțiunea privind ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat, aprobată prin Ordinul Ministrului Ecologiei Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr. OMECDT 188/2002 din 10 septembrie 2002, potrivit căruia prezentarea actului perimetrului minier și a permisului de folosire a subsolului pentru exploatarea zăcămintelor de substanțe utile este obligatorie.

Suplimentar, apelanta a menționat că actul de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020, eliberat de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale și prezentat în cadrul procedurii de examinare a proiectului, constituia obiect al investigațiilor penale, organul de urmărire penală urmând să verifice legalitatea emiterii acestuia.

Totodată, potrivit Extrasului din Registrul bunurilor imobile, actualizat la 13 decembrie 2023 de Departamentul Cadastru al IP „Agenția Servicii Publice”, asupra imobilului cu numărul cadastral 1018106.063 erau grevate drepturi patrimoniale, fapt consemnat în Subcapitolul III al extrasului.

În aceste condiții, Agenția de Mediu a considerat că actul permisiv solicitat depindea în mod real de clarificarea unor raporturi juridice aflate în curs de investigare în dosarul penal nr. 2017970473, astfel încât suspendarea procedurii administrative era justificată prin art. 81 din Codul administrativ.

Contextual, apelanta a invocat prevederile art. 10 alin. (1) și art. 16 din Codul administrativ, subliniind că actul administrativ individual urmărește producerea nemijlocită a unor efecte juridice, iar exercitarea dreptului discreționar al autorității publice trebuie să se realizeze în limitele legii și nu poate avea caracter arbitrar.

În acest sens, Agenția de Mediu a susținut că art. 81 din Codul administrativ permite suspendarea procedurii administrative atunci când actul administrativ individual depinde de un act, o operațiune preliminară sau un raport juridic ce trebuie constatat de o altă autoritate ori formează obiectul unei proceduri administrative sau judiciare pendinte. Prin urmare, contrar susținerilor reclamantului, suspendarea nu este limitată exclusiv la situațiile de interdependență dintre acte sau proceduri administrative.

Agenția de Mediu a reiterat că până la finalizarea procedurilor penale cu privire

la dreptul de proprietate și celelalte raporturi juridice relevante pentru terenul vizat, existența unor neclarități referitoare la legalitatea drepturilor asupra acestuia împiedica eliberarea actului permisiv solicitat. În consecință, argumentele reclamantului nu puteau fundamenta obligarea Agenției de Mediu la emiterea actului solicitat.

Totodată, apelanta a invocat art. 3 din Legea privind protecția mediului înconjurător, potrivit căruia fiecare cetățean are obligația de a proteja mediul înconjurător în cadrul realizării intereselor economice și social-umane ale populației, atât pentru prezent, cât și pentru viitor.

În concluzie, Agenția de Mediu a susținut că prima instanță nu a examinat cauza sub toate aspectele și nu a cercetat pe deplin starea de fapt, iar argumentele reclamantului reprezintă o interpretare eronată a normelor legale aplicabile și nu sunt de natură să justifice obligarea Agenției de Mediu la eliberarea actului permisiv solicitat.

Argumentele participanților în cadrul ședinței de judecată

Reprezentantul intimatului SRL „Sigiliu-Lux" – Voloșin Oleg, a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea fără modificări a hotărârii contestate.

Reprezentantul apelantei Agenția de Mediu nu s-a prezentat și nu a înaintat cerere de amânarea sau examinare a cauzei în lipsă, deși procedura de citare legală a fost respectată, motiv din care, pornind de la reglementările art. 239 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absența participanților neprezenți.

Aprecierea instanței de apel

- *Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:*

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În temeiul art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) și (2) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în

parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ). Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Dispoziția art. 207 alin. (2) Cod administrativ, prevede că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208 din Codul administrativ - procedura prealabilă; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În temeiul art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori

este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

La caz, analizând lucrările cauzei în coroborare cu înscrisurile dosarului administrativ, instanța de apel atestă că nu s-a constatat că: ar exista o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; ar exista o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare sau; la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 Cod administrativ; acțiunea nu a fost semnată și depusă în interesele SRL „Sigiliu-Lux”, iar reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Având în vedere că în procesul examinării cererii de apel, nu au fost constatate circumstanțe care să determine inadmisibilitatea acțiunii, etapa verificării admisibilității fiind depășită, Completul consideră că litigiul urmează a fi examinat în fond, prin aprecierea argumentelor invocate și a probatoriului administrat.

- *Cu referire la fondul cauzei de contencios administrativ:*

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe atacată cu apel, prin prisma lucrărilor din dosar, Completul judiciar statuează că apelul declarat de Agenția de Mediu este întemeiat și în raport cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, urmează a fi admis, iar hotărârea instanței de fond, casată integral, cu emiterea unei noi hotărâri din considerentele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, conform art. 219 alin. (1) – (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din

acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Potrivit art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93.

Din conținutul art. 93 Cod administrativ, rezultă că fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

De asemenea, Completul subliniază că în limitele apelului, instanța verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele ce nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În fapt, din lucrările cauzei se atestă că la 24 octombrie 2023, SRL „Sigiliu-Lux", a înregistrat în adresa Agenției de Mediu, în sensul art. 9 alin. (2) Cod administrativ, cererea cu nr. 109, prin care a solicitat emiterea avizului expertizei ecologice de stat.

Prin actul administrativ emis de Agenția de Mediu nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023, a fost suspendată procedura administrativă cu privire la emiterea avizului expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „*Exploatarea suplimentară a zăcământului de argilă pentru producerea cărămizii „Chirca" și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi*".

De altfel, autoritatea publică a decis suspendarea procedurii administrative, în baza scrisorii Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale nr. 369/20-9675, din care rezultă că în procedura procuraturii se află mai multe cauze penale conexate într-o procedură comună sub nr. 2017970473, în cadrul căreia se investighează obținerea dreptului de folosință și de exploatare a suprafeței miniere.

În susținerea soluției adoptate, autoritatea publică a indicat că potrivit pct. 7.2 din Anexa nr. 1 a Instrucțiunii despre ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat, aprobată prin ordinul Ministerului Ecologiei Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr. OMECDT 188/2002 din 10 septembrie 2002, prezentarea actului perimetrului minier cu permisul de folosire a subsolului pentru exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile este obligatoriu pentru activitatea planificată de exploatare a zăcămintelor de substanțe minerale utile.

Totodată, a remarcat că actul de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020, prezentat la setul de documente pentru examinarea documentației de proiect "*Exploatarea suplimentară a zăcământului de argilă pentru producerea cărămizii "Chirca*" *și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi*" este vizat în caza penală menționată și urmează a fi dovedită legalitatea eliberării acestuia. Mai

reține autoritatea publică pârâtă că în Registrul bunurilor imobile în privința terenului cu numărul cadastral 1018106.063, este înregistrată ”Grevarea drepturilor patrimoniale”, cât și investigarea dobândirii dreptului de proprietate în cadrul cauzei penale menționate.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 08 decembrie 2023, SRL „Sigiliu-Lux” a depus o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei Agenției de Mediu nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023 cu privire la suspendarea procedurii administrative și emiterea avizului solicitat.

Prin decizia adoptată în procedura prealabilă nr. 05/131/2023 din 14 decembrie 2023, Agenția de Mediu a respins ca inadmisibilă și neîntemeiată cererea prealabilă, fiind menținută decizia cu nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023 privind suspendarea procedurii administrative.

Astfel, invocând dezacord cu soluția adoptată de autoritatea publică, SRL „Sigiliu-Lux” s-a adresat cu prezența acțiune solicitând anularea deciziei Agenției de Mediu nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023 cu privire la suspendarea procedurii administrative, cu obligarea Agenției de Mediu să elibereze SRL „Sigiliu-Lux” avizul expertizei ecologice de stat la proiectul de execuție „*Exploatarea suplimentară a zăcământului de nisip „Mereni” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi*”, conform cererii înaintate de SRL „Sigiliu-Lux” din 24 octombrie 2023.

Fiind învestită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea din 21 februarie 2025, Judecătoria Chișinău sediul Centru, a admis acțiunea înaintată de SRL „Sigiliu-Lux”.

Completul judiciar constată că hotărârea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural, reieșind din următoarele motive.

În materie de drept, potrivit art. 2 din Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160 din 22 iulie 2011 (în vigoare la data emiterii actului administrativ contestat), act permisiv reprezintă document sau înscris constatator, prin care autoritatea emitentă constată unele fapte juridice și întrunirea condițiilor stabilite de lege, atestând învestirea solicitantului cu o serie de drepturi și de obligații pentru inițierea, desfășurarea și/sau încetarea activității de întreprinzător sau a unor acțiuni aferente și indispensabile acestei activități. Actul permisiv poate avea denumirea de licență, autorizație, permis, certificat, aviz, aprobare, brevet, de atestat de calificare (denumite în continuare acte permisive).

Conform art. 1 din Legea privind expertiza ecologică nr. 851 din 29 mai 1996 (în vigoare la data emiterii actului administrativ contestat), avizul expertizei ecologice de stat reprezintă act eliberat de Agenția de Mediu ce constată corespunderea documentației de proiect cu prevederile legislației de mediu și

cuprinde măsurile pentru protecția mediului care necesită să fie respectate în procesul realizării proiectului.

În corespundere cu art. 2 alin. (1), (2) din Legea citată, expertiza ecologică se efectuează de Agenția de Mediu - autoritate emitentă a actelor permisive în domeniul mediului (în continuare - autoritate emitentă) - sau de asociațiile obștești, în modul stabilit de prezenta lege și de alte acte normative în domeniu. Expertiza ecologică de stat este atribuția exclusivă a autorității emitente și subdiviziunilor sale teritoriale, care constituie sistemul expertizei ecologice de stat.

Potrivit art. 3 din aceeași Lege, expertiza ecologică se efectuează în scopul: a) adoptării unor decizii argumentate și aprobării actelor care prevăd utilizarea resurselor naturale și măsuri de protecție a mediului înconjurător și componentelor lui; b) prevenirii sau minimizării eventualului impact direct, indirect sau cumulativ al obiectelor și activităților economice preconizate asupra mediului înconjurător, componentelor lui, ecosistemelor și sănătății populației; c) menținerii echilibrului ecologic, fondului genetic și biodiversității, creării condițiilor optime de viață pentru oameni; d) corelării dezvoltării social-economice cu capacitățile ecosistemelor.

Conform art. 6 din Lege, expertiza ecologică de stat este efectuată pentru obiectele și activitățile economice preconizate care nu au fost supuse evaluării impactului asupra mediului și influențează mediul și/sau prevăd folosirea resurselor naturale, indiferent de destinație, amplasare, tipul de proprietate și subordonarea acestor obiecte, volumul investițiilor capitale, sursa de finanțare și modul de execuție a lucrărilor de construcții. Este supusă în mod obligatoriu expertizei ecologice de stat documentația de proiect pentru domeniile și activitățile stabilite în anexa nr. 1 la prezenta lege. În cazul în care proiectele activităților menționate la alin. (2) din prezentul articol și specificate la anexa nr. 1 la prezenta lege se încadrează în anexa nr. 1 sau anexa nr. 2 la Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului și au fost supuse evaluării impactului asupra mediului, expertiza ecologică a documentației de proiect nu se efectuează.

Dispoziția art. 18 din Legea privind expertiza ecologică prevede că în cazul în care domeniile sau activitățile planificate, prevăzute în anexa nr. 1 la prezenta lege, nu au fost supuse evaluării impactului asupra mediului în conformitate cu Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, la faza elaborării documentației de proiect, autorității emitente sau subdiviziunilor sale teritoriale i se solicită efectuarea expertizei ecologice de stat a documentației în cauză, cu prezentarea următoarelor documente: a) cererea, care trebuie să includă următoarele informații: denumirea beneficiarului, forma juridică de organizare, IDNO-ul, adresa juridică a beneficiarului; numele, prenumele persoanei responsabile, seria și numărul buletinului de identitate, IDNP-ul; denumirea documentației de proiect, genul de activitate, integral sau parțial, pentru a cărui

desfășurare se solicită efectuarea expertizei ecologice de stat; b) certificatul de urbanism pentru proiectare cu anexele corespunzătoare (planul de amplasare a imobilului/terenului, avizul organului supravegherii de stat a măsurilor contra incendiilor, actul de selectare a terenului); c) prospecțiunile tehnico-geologice și hidrogeologice; d) prospecțiunile pedologice și caracteristica pedologică a terenului (traseului); e) copiile condițiilor tehnice pentru racordarea la rețelele edilitare. Documentația de proiect prezentată trebuie să corespundă normativelor în vigoare și să conțină coordonările prealabile cu organul administrației publice locale și cu organizațiile interesate referitoare la amplasarea și asigurarea tehnică a obiectului proiectat, precum și avizele organelor de supraveghere și control de stat privind desfășurarea activității economice preconizate.

Contextual în corespundere cu pct. pct. 7. 1-7. 2 Anexa nr. 1 din Instrucțiunea despre ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat (*aprobată prin ordinul Ministerului Ecologiei Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului nr. 188 din 10 septembrie 2022*): - Compartimentul "Protecția subsolului" al documentației de proiect se elaborează conform cerințelor art. 27, 28, 33, 36, 37, 42, 43 ale Codului subsolului, art. 50, 51, 52, 53 și 54 ale Legii privind protecția mediului înconjurător, art. 13 lit. (f) al Legii cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, art. 5 alin. (4) și 5 alin. (5) ale Legii cu privire la resursele naturale și altor legi. Documentele necesare pentru obiectele de exploatare a zăcămintelor de substanțe utile, care trebuie să fie anexate: actul perimetrului minier cu permisul de folosire a subsolului pentru exploatarea zăcămintelor de substanțe utile; proiectul de exploatare a zăcămintelor; proiectul de recultivare a carierei; raportul despre prospecțiunile geologice și pedologice; - procesul-verbal despre aprobarea rezervelor de substanțe utile; proiectele de exploatare și recultivare se prezintă cu avizul expertizei tehnico-miniere a Departamentului Standardizare și Metrologie.

În esență, normele citate stabilesc că avizul expertizei ecologice de stat constituie un act permisiv, emis exclusiv de autoritatea competentă, prin care se verifică conformitatea documentației de proiect cu legislația de mediu și se stabilesc măsurile obligatorii de protecție a mediului. Expertiza ecologică este obligatorie pentru proiectele și activitățile care pot afecta mediul sau implică utilizarea resurselor naturale și care nu au fost supuse evaluării impactului asupra mediului. În cazul exploatării zăcămintelor de substanțe utile, obținerea avizului presupune prezentarea unei documentații complete, inclusiv a actelor privind dreptul de folosire a subsolului, proiectele de exploatare și recultivare, precum și a documentelor geologice, pedologice și a avizului expertizei tehnico-miniere. Prin urmare, emiterea avizului ecologic este condiționată de verificarea prealabilă a conformității documentației și a proiectului cu cerințele legale de protecție a mediului și de utilizare rațională a resurselor naturale.

În sensul normelor citate supra și a circumstanțelor constatate în cadrul procesului de judecată, Completul specializat reține că prima instanță neîntemeiat a admis pretențiile SRL „Sigiliu-Lux”.

De altfel, instanța de apel reiterează că la 24 octombrie 2023, SRL „Sigiliu-Lux” a solicitat Agenției de Mediu eliberarea avizului expertizei ecologice de stat pentru proiectul „Exploatarea suplimentară a zăcământului de argilă pentru producerea cărămizii „Chirca” și recultivarea carierei din raionul Anenii Noi”, respectiv în urma examinării cererii și a materialelor anexate, Agenția de Mediu a dispus, prin decizia nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023, suspendarea procedurii administrative în temeiul art. 81 alin. (1) din Codul administrativ.

La caz, prima instanță a apreciat că măsura suspendării era ilegală, susținând că urmărirea penală nr. 2017970473 nu ar fi avut legătură directă cu actul de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020 și cu procedura administrativă cu privire la eliberarea avizului expertizei ecologice de stat.

Cu toate acestea, concluzia respectivă rezultă dintr-o interpretare restrânsă a condiției cu privire la existența unei dependențe între procedura administrativă și procedura judiciară pendinte.

Astfel, potrivit art. 81 alin. (1) Cod administrativ, în cazul în care actul administrativ individual al autorității publice depinde de un act, o operațiune preliminară sau de un raport juridic care trebuie constatat de o altă autoritate publică ori formează obiectul unei alte proceduri administrative sau judiciare pendinte, autoritatea publica suspendă procedura administrativă până la emiterea actului administrativ respectiv, efectuarea operațiunii administrative respective sau până la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive

Contextual, Completul de judecată reține că suspendarea procedurii administrative este obligatorie atunci când actul administrativ individual depinde de un act, o operațiune preliminară sau un raport juridic care trebuie constatat de o altă autoritate publică ori formează obiectul unei alte proceduri administrative sau judiciare pendinte, or, norma citată supra nu impune ca procedura judiciară pendinte să aibă ca obiect exclusiv actul administrativ ce urmează a fi emis fiind suficient ca soluționarea procedurii judiciare să fie relevantă pentru stabilirea unui raport juridic prealabil, de existența și legalitatea căruia depinde în mod obiectiv emiterea actului administrativ solicitat.

În speță, instanța de apel remarcă faptul că din scrisoarea Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale nr. 369/20-9675 din 26 septembrie 2023 rezulta că mai multe cauze penale fuseseră conexate într-o procedură comună cu nr. 2017970473, în cadrul căreia erau investigate, inter alia, legalitatea dobândirii dreptului de folosință și exploatare a suprafețelor miniere, acțiunile unor factori de decizie și circumstanțele privind exploatarea zăcămintelor

de către SRL „Sigiliu-Lux”, iar prin urmare, obiectul urmăririi penale nu era lipsit de legătură cu procedura administrativă inițiată de SRL „Sigiliu-Lux”.

Mai mult, instanța subliniază că procedura administrativă avea ca obiect eliberarea unui act permisiv destinat continuării unei activități de exploatare a zăcământului de argilă, iar documentația depusă de solicitant includea actul de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020 și documente referitoare la drepturile asupra terenului și la folosirea sectorului de subsol.

În aceste condiții, este cert faptul că Agenția de Mediu nu putea examina cererea SRL „Sigiliu-Lux” exclusiv formal, prin verificarea existenței fizice a documentelor anexate, ignorând faptul că legalitatea și proveniența juridică a unor acte esențiale pentru activitatea preconizată făceau obiectul unei proceduri penale pendinte.

Suplimentar, potrivit pct. 7.2 din anexa nr. 1 la Instrucțiunea privind ordinea de organizare și efectuare a expertizei ecologice de stat, aprobată prin Ordinul nr. 188 din 10 septembrie 2022, pentru obiectele de exploatare a zăcămintelor de substanțe utile trebuia prezentat actul perimetrului minier cu permisul de folosire a subsolului.

Or, actul de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020 nu reprezenta un document auxiliar sau lipsit de relevanță pentru procedura administrativă, ci un act indispensabil pentru activitatea pentru care se solicita avizul expertizei ecologice de stat.

De altfel, în circumstanțele în care legalitatea emiterii acestui act și raporturile juridice care au stat la baza obținerii dreptului de folosință și exploatare a sectorului de subsol erau investigate de organul de urmărire penală, Agenția de Mediu avea obligația de a ține cont de această împrejurare.

Totodată, instanța de apel nu poate reține concluzia primei instanțe, potrivit căreia lipsa unei referiri exprese, în scrisoarea Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, la actul de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020 ar exclude orice legătură între cauza penală și procedura administrativă, respectiv la aprecierea existenței unei interdependențe în sensul art. 81 alin. (1) din Codul administrativ, trebuie examinat nu doar conținutul literal al unei singure mențiuni din scrisoarea organului de urmărire penală, ci obiectul general al investigației, circumstanțele investigate și relevanța acestora pentru actul administrativ solicitat.

Respectiv, instanța de apel susține că potrivit materialelor cauzei rezultă că Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale investiga legalitatea dobândirii și exercitării drepturilor de folosință și exploatare a unor sectoare de subsol, inclusiv în privința zăcământului „Chirca”, exploatat de SRL „Sigiliu-Lux”, or, în acest context, verificarea legalității actelor ce confirmau dreptul de exploatare nu putea fi considerată irelevantă pentru examinarea unei

cereri ulterioare, prin care același agent economic solicita un act permisiv pentru continuarea exploatării.

De asemenea, instanța de apel reține că prima instanță a acordat efecte juridice excesive hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 28 septembrie 2020, prin care a fost constatată nulitatea ordinului nr. 10 din 07 mai 2020 privind anularea actului de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020, respectiv faptul că, printr-o hotărâre judecătorească, a fost constatată legalitatea unui act administrativ la un anumit moment nu exclude, prin el însuși, posibilitatea verificării în cadrul unei proceduri penale a altor circumstanțe referitoare la emiterea acestuia, la conduita persoanelor implicate, la obținerea drepturilor de folosință sau la existența unor eventuale fapte ilicite.

Mai mult, principiul autorității lucrului judecat nu poate fi interpretat în sensul că orice investigație penală ulterioară cu privire la circumstanțele emiterii unui act administrativ este inadmisibilă.

În mod corespunzător, Completul de judecată susține că Agenția de Mediu nu a anulat și nici nu a declarat nul actul de confirmare a perimetrului minier nr. 653 din 13 ianuarie 2020, autoritatea nu a substituit organul de urmărire penală și nu a soluționat anticipat problema legalității actului, iar suspendarea procedurii administrative a fost determinată de existența procedurii penale în curs, în cadrul căreia urmau a fi clarificate circumstanțe relevante pentru drepturile de folosință și exploatare.

În această situație, prima instanță a confundat problema efectului juridic al hotărârilor judecătorești anterioare asupra actului de confirmare a perimetrului minier cu problema existenței unei proceduri judiciare pendinte ce putea influența raporturile juridice relevante pentru emiterea unui nou act administrativ.

De asemenea, instanța de apel consideră neîntemeiată concluzia primei instanțe potrivit căreia înscrierea „Grevarea drepturilor patrimoniale” în Registrul bunurilor imobile nu putea justifica suspendarea procedurii administrative.

Cu referire la acest aspect, instanța de apel menționează că potrivit art. 20 din Codul funciar, dreptul de proprietate privată și drepturile reale limitate asupra terenurilor sunt reglementate de prevederile Codului civil, ținându-se cont de particularitățile stabilite de prezentul cod. Dreptul de proprietate privată asupra terenurilor poate fi limitat în măsura prevăzută de prezentul cod sau de alte acte normative, precum și de drepturile terților

Totodată, art. 416 alin. (1) Cod civil instituie prezumția existenței dreptului, actului sau faptului înregistrat într-un registru public, atât timp cât acesta nu a fost radiat sau modificat în condițiile legii.

De altfel, existența unei înscrieri în Registrul bunurilor imobile nu exclude posibilitatea existenței unor litigii sau investigații cu privire la temeiul juridic al dobândirii dreptului înregistrat, respectiv în cadrul examinării unei cereri cu privire

la eliberarea unui act permisiv pentru continuarea activității miniere, Agenția de Mediu nu putea ignora faptul în care organul de urmărire penală investiga nemijlocit circumstanțele dobândirii unor drepturi asupra terenului și a sectoarelor de subsol, relevante obiectului sesizat de SRL „Sigiliu-Lux.

Suplimentar, instanța de apel reține că Agenția de Mediu nu a susținut că simpla existență a unei grevări a terenului ar constitui, prin ea însăși, un temei automat pentru refuzul eliberării avizului, or, această circumstanță, coroborată cu informațiile oficiale transmise de Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale și cu investigarea dobândirii drepturilor de folosință și exploatare, a constituit un element relevant pentru aprecierea existenței raporturilor juridice prealabile de care depindea procedura administrativă.

Instanța de apel apreciază ca nefondată susținerea concluziei instanței de fond că Agenția de Mediu ar fi trebuit să examineze cererea și să elibereze avizul, întrucât documentele necesare fuseseră prezentate formal, deoarece avizul expertizei ecologice de stat nu reprezintă un act pur formal, emis exclusiv în baza verificării existenței fizice a unor documente.

La caz, potrivit art. 1, 3 și 6 din Legea nr. 851 din 29 mai 1996 privind expertiza ecologică, expertiza ecologică are ca scop prevenirea și minimizarea impactului activităților economice asupra mediului și adoptarea unor decizii argumentate cu privire la activitățile care implică utilizarea resurselor naturale.

Prin urmare, Agenția de Mediu avea obligația de a examina proiectul în contextul real al activității pentru care era solicitat avizul, respectiv exploatarea suplimentară a unui zăcământ de argilă, iar în cazul în care exista o incertitudine obiectivă și oficial comunicată cu privire la raporturile juridice ce permiteau exploatarea resursei naturale și la legalitatea actelor ce confirmau aceste drepturi, autoritatea nu putea fi obligată să ignore această incertitudine și să emită actul permisiv înainte de clarificarea circumstanțelor relevante.

În acest context, art. 81 alin. (1) din Codul administrativ nu poate fi interpretat ca o normă ce permite suspendarea numai atunci când un alt organ urmează să emită un act administrativ strict determinat, deoarece norma dată se referă expres și la existența unui „raport juridic” care trebuie constatat de o altă autoritate, precum și la existența unei proceduri judiciare pendinte.

Prin urmare, argumentul potrivit căruia în cauza penală nu urma să fie emis un act administrativ nu este suficient pentru a exclude aplicabilitatea art. 81 alin. (1) din Codul administrativ.

În opinia Completului de judecată, în cadrul procedurii penale se clarificau circumstanțele și legalitatea raporturilor juridice relevante pentru dreptul de folosință și exploatare a resursei minerale, or, anume aceste raporturi juridice constituiau un element determinant pentru aprecierea posibilității de continuare a procedurii administrative.

De asemenea, instanța de apel nu poate reține că Agenția de Mediu ar fi acționat arbitrar, deoarece potrivit art. 16 din Codul administrativ, dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală. Exercitarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.

Reieșind din împrejurările speței, suspendarea procedurii nu a fost dispusă pentru a sancționa SRL „Sigiliu-Lux” și nici pentru a soluționa anticipat chestiuni ce țineau de competența organului de urmărire penală, ci pentru a evita emiterea unui act administrativ individual într-un context în care existau îndoieli obiective și oficial comunicate asupra raporturilor juridice de care depindea activitatea proiectată.

Mai mult ca atât, potrivit condițiilor expuse în art. 3 din Legea privind protecția mediului înconjurător, fiecare cetățean are obligația de a proteja mediul înconjurător în cadrul realizării intereselor economice și social-umane ale populației, atât pentru prezent, cât și pentru viitor. Această obligație trebuie corelată cu atribuțiile Agenției de Mediu și cu scopul expertizei ecologice de stat, care presupune prevenirea sau minimizarea impactului activităților economice asupra mediului.

Prin urmare, formatul soluționării prezentului litigiu, propus de prima instanță, reduce în mod nejustificat rolul Agenției de Mediu la o verificare formală a existenței unor documente, fără a analiza dacă activitatea pentru care era solicitat avizul putea fi examinată în condițiile în care drepturile juridice necesare exploatării resursei naturale constituiau obiectul unei proceduri penale pendinte.

Complementar, instanța de apel reține că, în cazul de față, nu se poate susține că Agenția de Mediu a adoptat un refuz definitiv și arbitrar de eliberare a actului permisiv, respectiv măsura adoptată la 08 noiembrie 2023 și anume suspendarea procedurii administrative, în temeiul art. 81 alin. (1) Cod administrativ, nu echivalează cu anularea actului permisiv, cu retragerea unui drept existent sau cu soluționarea definitivă a cererii solicitantului.

În acest sens, potrivit art. 139 alin. (3) Cod administrativ, un act administrativ individual rămâne valabil atâta timp cât nu este retras, revocat sau anulat într-un alt mod ori nu s-a consumat prin expirarea timpului sau într-un alt mod.

În consecință, făcând distincția între efectele juridice ale anulării și cele ale suspendării, instanța de apel subliniază că suspendarea procedurii nu a avut ca efect desființarea drepturilor SRL „Sigiliu-Lux”, ci doar amânarea soluționării cererii până la clarificarea unor circumstanțe juridice relevante.

Prin urmare, nu poate fi reținută concluzia primei instanțe potrivit căreia Agenția de Mediu ar fi încălcat dreptul reclamantei de a desfășura activitate economică prin simpla suspendare a procedurii administrative. O asemenea concluzie ar presupune

că solicitantul deține un drept necondiționat la emiterea actului permisiv, ceea ce contravine însăși naturii actului permisiv și competenței autorității emitente de a verifica întrunirea tuturor condițiilor legale.

În context, instanța de apel consideră că prima instanță a confundat existența unor documente anexate la cerere cu existența necontestată și definitiv clarificată a tuturor raporturilor juridice relevante pentru emiterea actului permisiv. Or, într-o activitate ce implică exploatarea resurselor minerale și utilizarea subsolului, legalitatea dreptului de folosință și a actelor care stau la baza exploatării constituie circumstanțe esențiale.

Așadar, suspendarea dispusă prin decizia nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023 a fost determinată de existența unei proceduri penale pendinte și de necesitatea clarificării unor raporturi juridice relevante pentru activitatea pentru care se solicita avizul expertizei ecologice de stat. Agenția de Mediu nu a depășit limitele competenței sale, nu a soluționat anticipat chestiuni ce țineau de competența organelor de urmărire penală și nu a adoptat un act arbitrar.

În consecință, concluzia instanței de fond cu privire la ilegalitatea deciziei Agenției de Mediu nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023 și a deciziei nr. 05/131/2023 din 14 decembrie 2023, adoptată în procedura prealabilă, este considerată neîntemeiată, condiții în care, apelul Agenției de Mediu urmează a fi admis, hotărârea primei instanțe casată, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL „Sigiliu-Lux” să fie respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de Agenția de Mediu.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 21 februarie 2025 și se emite o nouă decizie, prin care:

Acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL „Sigiliu-Lux” împotriva Agenției de Mediu cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil nr. 10/1136/2023 din 08 noiembrie 2023 și a deciziei adoptate în procedura prealabilă nr. 05/131/2023 din 14 decembrie 2023, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,

judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei